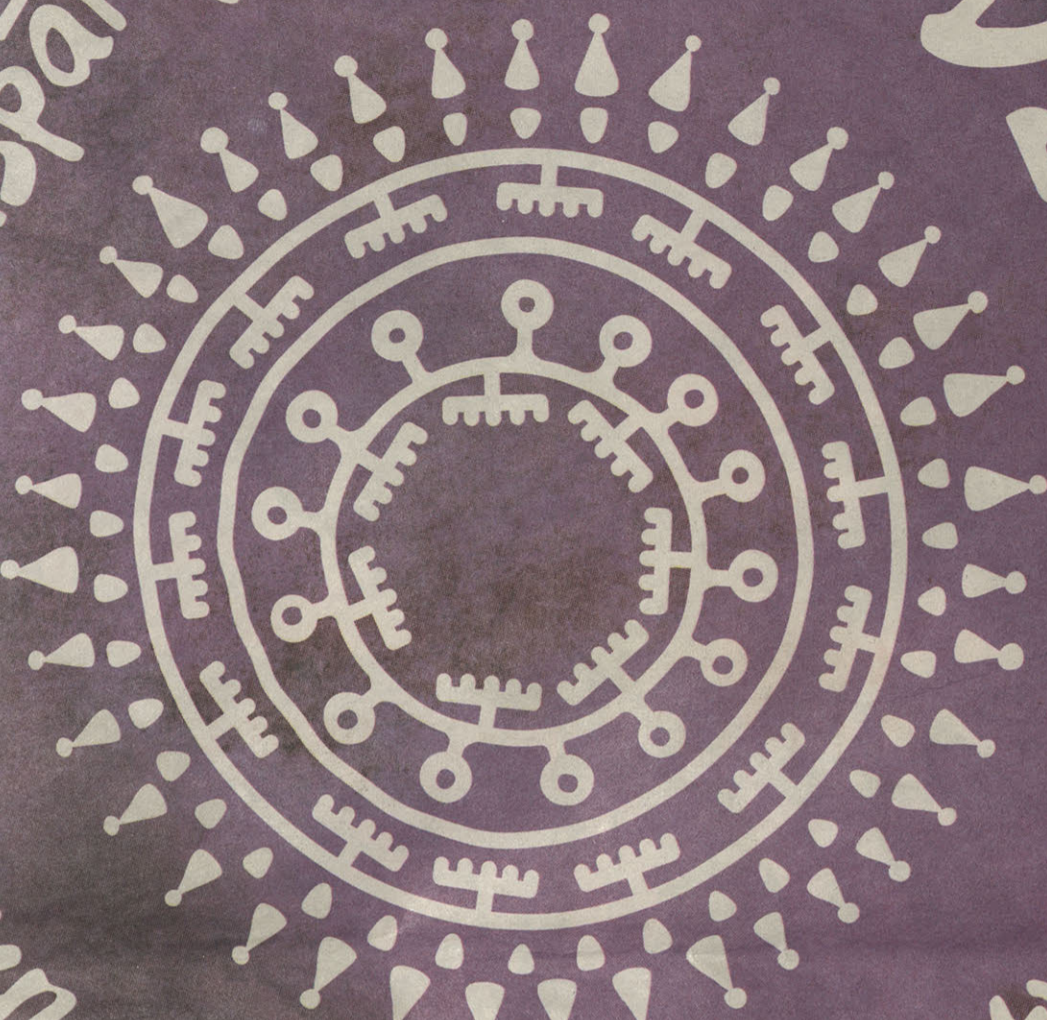

13.15.86

Latvijas Nacionālā
bibliotēka

XXV Vispārējās latviešu Dziesmu
 un XV Deju svētki

SVĒTKU CEĻVEDIS

2/8

Lertības, kas vieno!

1870
Laima
Izvēlies Mīlestību...

LATVIJAS SPOGULIS

Ko mums nozīmē dziesmu un deju svētki? Tie ir mūsu tautas pašcieņas un pašapziņas indikators. Mazs mūsdienu Latvijas spogulis, kurā ieraugām, cik paši esam gatavi ieguldīt savus spēkus mūsu kultūras mantojuma pārmantošanā un bagātināšanā **Teksts Dace Melbārde***

Par īpašu notikumu savā dzīvē uzskatu 2003. gada 7. novembrī. Man un tā laika Latvijas vēstniekam Francijā un UNESCO Rolandam Lappukem bija vienreizēja iespēja piedzīvot to reto sajūtu, kad tirpiņas skrien pār kauliem un acīs sariešas asaras aiz lepnuma par savu tautu un valsti. Šajā dienā Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas ģenerālsekrētārs Koičiro Macuura pasludināja Dziesmu un deju svētku tradīciju trīs Baltijas valstīs par Cilvēces mantojuma meistardarbu. Par vērtību, kuras saglabāšanai ir globāla, vispārcilvēciska nozīme. Par vērtību, kas ir uzskatāma par nemateriālu pieminekli cilvēces radošajam ģenijam. Par vērtību, kas ir dzīva, sevi pastāvīgi atjaunojoša tradīcija, kas nes vēstījumu par mūsu civilizācijas kultūras vēsturi un vienlaikus kalpo par iedvesmu jaunradei un izcilībai mūslaiķos. Par vērtību, kuras nodošana tālāk nākamajām paaudzēm pirmām kārtām ir pašas valsts iedzīvotāju atbildība un stingra apņemšanās.

Šī atzinība, kas juridiskajā valodā detalizēti ir aprakstīta UNESCO Konvencijā par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, ir devusi daudzas gatavas atbildes, kas ir Dziesmu un deju svētki no globālā skatpunkta. Bet vai 140 tradīcijas pastāvēšanas gados esam spējuši atbildēt, kas Dziesmu svētki ir mums pašiem?

NAV VIENAS PAREIZĀS ATBILDES

Ko mums, latviešiem, nozīmē Dziesmu un deju svētki, ir viens no man biežāk uzdotajiem jautājumiem gan žurnālistu intervijās, gan publiskajās diskusijās visā svētku sagatavošanās periodā, kā arī visā garajā posmā kopš svētku starptautiskās atzīšanas. Šodien, pārļaujot savas daudzveidīgās atbildes, kā arī atsaucot atmiņā daudzu mūsu Latvijas personību izteiktās atziņas, jāsaka – vienas vienīgās pareizās atbildes jau nav. Ir kopīgi vispārārtīti atslēgas vārdi par svētkiem kā rituālu tautas dievkalpojumu, tautas garīgā spēka simbolu un nacionālās identitātes stūrakmeni. Dažādos vēstures posmos svētkiem ir bijusi atšķirīga misija. No 1873. gada līdz Latvijas okupācijai 1940. gadā svētki uz-

■ Mūsu laika latvietim atbildē uz jautājumu, kas ir mani Dziesmu svētki, parādās aizvien individualizētākas izjūtas un redzējumi. Foto - Ilmārs Znotiņš

VIENAS VIENĪGĀS PAREIZĀS ATBILDES JAU NAV

plaiksniņa kā viena no spilgtākajām topošās, jaunās nācijas kultūras nacionālisma ideoloģijas izpausmēm, padomju laikā tie deva iespēju zemtekstu un simbolu valodā apliecināt ticību Latvijas neatkarības idejai, bet atmodas laikā deviņdesmitajos gados pārauga nevardarbigajā dziedošajā revolūcijā. Savukārt pēc Latvijas neatkarības atgūšanas nereti ir nācies dzirdēt apgalvojumus, ka mūsu dziedošajai tradīcijai varētu nebūt nākotnes, jo pēdējās desmitgadēs svētku galvenā motivācija taču ir bijusi cīņa un pretī stāvēšana svešai varai. Ar ko gan būtu jāspēkojas šajos Latvijas brīvvalsts laikos, kad esam Eiropas Savienības, ANO un NATO dalībvalsts?

Mūsu laika latvietim atbildē uz jautājumu, kas ir mani Dziesmu svētki, parādās aizvien individualizētākas izjūtas un redzējumi. Vienam tā ir bēgšana no sociālās izolācijas cilvēku pamestajos lauku novados, citam – jēgpilns un darbīgs brīvais laiks kopā ar ģimeni, mūsu senioru paaudzei – otrās jaunības meklējumi, jauniešiem – kārtīgs tusiņš un romantiska izdauzīšanās busiņos ceļā uz kādu starp-

tautisku konkursu, bet mazajam trīsgadniekam – pirmie soļi mākslas brīnumu pasaulē, mācīšanās būt kolektīvā un uzņemties atbildību par tam uzticēto mazo, bet nozīmīgo uzdevumu.

TAUTAS PAŠCIEŅAS INDIKATORS

Piedzīvojot un vērtējot Dziesmu un deju svētkus no rīkotāja skatpunkta, es tos šobrīd visvairāk redzu kā sava veida mūsu tautas pašcieņas un pašapziņas indikatoru. Svētki ir kā mazs mūsdienu Latvijas spogulis, kurā ieraugām, cik paši esam gatavi ieguldīt savus spēkus mūsu kultūras mantojuma pārmantošanā un bagātināšanā un cik daudz uzskatām, ka mums viss pienākas jau gatavā veidā – kā plaša patēriņa prece, ko brīvajā tirgū var pirkt, pārdot vai iemainīt, vai vienkārši saņemt par velti, jo esmu taču nodokļu maksātājs un dzīvoju tiesiskā valstī.

Vai, to sakot, vēlos aktualizēt man bieži uzdotu jautājumu par svētku komercializēšanu, kuru kādā intervijā kā esmu turpmākai apspriešanai un interpretēšanai pasvieda maestro Raimonds Pauls? Jā, vēlos gan un par simts procentiem piekritu mūsu maestro, ka pārbaude ar naudu ir mūsdienu svētku lielākais izaicinājums. Tomēr ar kādu būtisku atrunu – šīs tēmas starpešu gaismai nebūtu jākrīt pirmām kārtām uz diriģentu vai kādu citu radošās profesijas pārstāvi. Tā vietā es vēlētos, lai diskusija par Dziesmu svētkiem un komerciju atklāti un vispusīgi aktualizē mazas valsts kul-

tūras tirgus specifiku, un jo īpaši – kultūras un ap tās radīto saturu plaukstošo industriju attiecības. Kā, piemēram, sadalās pasākuma izdevumi/ieņēmumi starp mākslinieku un tehniskā nodrošinājuma operatoriem un īpašniekiem?

VAI REPERTUĀRS NAV SAREŽĪTS?

Pašapziņas un pašcieņas kontekstā labi iederas vēl viens bieži uzdots jautājums saistībā ar gaidāmajiem svētkiem. Vai Dziesmu un deju svētku repertuārs nav pārāk sarežģīts?

Šajā jautājumā vienmēr atļaujos un atļaušos būt strikta. Dziesmu un deju svētku tradīcija ir pārdzīvojuši trīs laikmetus, vairākus karus, izsūtīšanas un ekonomiskās un politiskās krīzes, bet tas nekad nav traucējis dalībniekiem un kolektīviem Dziesmu un deju svētkos tiekties uz māksliniecisko izcilību. Repertuārs visos laikos ir bijis vienādi sarežģīts gan korus, gan deju un pūtēju orķestru jomā. Tāpēc šo jautājumu es drīzāk pārformulētu, vaicājot: «Kas mūsu izglītības sistēmā būtu darāms, lai stiprinātu starptautiski atzītās tradīcijas īpašās kvalitātes?»

Ar ko būs īpaši XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki?

Ar svētku vienojošiem vārdiem «Gaisma ligo Latvijā» un vienotu māksliniecisko tēlu. Ar iesaistes un līdzdalības filozofiju svētku ārējā komunikācijā. Ar tautas iedziedātajiem skaņu vijumiem vainagos. Ar Jāzepa Vītola 150. gadadienu. Ar lieliem ekrāniem pilsētvidē. Ar «gudriem pilsētniekiem» un velonovietni 2000 velobraucējiem Mežaparkā. Ar dziedošo 11. maršruta tramvaju un vilciena ekspresi. Ar Dziesmu un deju svētku TV kanālu. Ar pieaugošu svētku dalībnieku skaitu – par spīti kopējam Latvijas iedzīvotāju skaita kritumam. Ar plaši pārstāvētām latviešu kopienām no ārvalstīm. Ar daudzveidīgu Latvijas mazākumtautību programmu. Ar pārsteidzoši lielu sabiedrības vēlmi piedalīties svētku pasākumos un sāpīgajiem puniem nesakārtotās svētku infrastruktūras dēļ. Ar 10 lielajām Dziesmu un deju svētku balvām, ko labākajiem koprepertuāra kolektīviem pasniegs pie Brīvības pieminekļa valsts augstākās amatpersonas. Ar brīvdienas svētku dalībniekiem 8. jūlijā. Ar īpašo karoga gājienu. Ar *Sidraba birzi* pretī Ministru kabinetam un ar sapni par *Sidraba birzi dziesmu kalnā* – jaunu svētku estrādi, sagaidot Latvijas valstiskuma simto jubileju 2018. gadā. ■

* Latvijas Nacionālā kultūras centra direktore

DER ZINĀT!

KĀ LIETDERĪGI IZMANTOT SVĒTKU DALĪBNIEKA IDENTIFIKĀCIJAS KARTI (ID)

BEZ MAKSAS

Apmeklēt Svētku Noslēguma koncertu *Līgo!*

- Apmeklēt Saieta nama pasākumus Ķīpsalā
- Svētku nedēļas laikā apmeklēt tautas lietišķās mākslas izstādi *Dziesma top citādi* izstāžu zālē Rīgas Mākslas telpa
- Svētku nedēļas laikā apmeklēt pasākumus Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā
- Saņemot speciālo e-talonu un uzrādot kopā ar ID karti, braukt bez maksas Rīgas sabiedriskajā transportā.
- Saņemt *Pasažieru vilciena* kasēs bezmaksas biļeti braucienam vilcienā Rīgas robežās (šādos maršrutos: Rīga-Babīte-Rīga; Rīga-Tīraine-Rīga; Rīga-Dārziņi-Rīga; Rīga-Jugla-Rīga; Rīga-Ziemeļblāzma-Rīga)

AR ATLAIDĒM

■ **Tikai par Ls 1,00** no 4. līdz 7. jūlijam apmeklēt *Puķu balli* Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā. *Puķu balles* laikā profesionālu floristu vadībā notiks vainagu pišana, kurus dalībnieki varēs izmantot, pošoties gājienam

■ Svētku nedēļas laikā apmeklēt *Kino Citadeli* un pērc kinobiļeti uz jebkuru seansu, sākot **no Ls 1,69**. Plašāka informācija: www.forumcinemas.lv

■ Visu svētku nedēļu kinoteātrī *Splendid Palace* seansiem 15.00 un 18.30 būs īpaša cena – **Ls 1,50**. Plašāka informācija www.splendidpalace.lv

■ **Par īpašām cenām** apmeklēt Saules muzeju un radošo darbnīcu

■ **Ar 10% atlaidi**, uzrādot dalībnieka ID karti, svētku norises vietās iegādāties svētku suvenīrus

XXV VISPĀRĒJĀ LATVIEŠU DZIESMU UN XV DEJU SVĒTKU INFORMĀCIJAS CENTRU UN PRESES CENTRA ATRAŠANĀS VIETAS

- Mežaparka Lielā estrāde
- Daugavas stadions Augšielā 1
- Starptautiskais izstāžu centrs Ķīpsalā, Ķīpsalas ielā 8
- Vērmanes dārzs
- Esplanāde
- Doma laukums
- **Dziesmu un deju svētku oficiālais preses centrs** Radisson Blu Hotel Latvija Elizabetes ielā 55

PUBLISKĀS SKATĪŠANĀS VIETAS, LIELIE EKRĀNI

- Rīgā – Doma laukumā, Esplanādē, Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā
- Jelgavas novada Vīloes

- pagastā, Vīloes muižas parkā
- Kuldīgā brīvdabas kinoteātrī *Goldingen Cinema*
- Liepājā, Rožu laukumā
- Līgatnē Līgatnes kultūras namā

- Siguldā, Dzelzoļa stacijas laukumā
- Smiltēnē Jāņukalna estrādē
- Valmierā, pie Valmieras kultūras nama

- A** Uzstāšanās laukums
- B** Skatītāju vietas
- Skatītāju vietas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām
- 1** **2** Ieejas vārti
- Tualetes
- Medicīniskā palīdzība
- Informācija
- Ūdens izdāle
- Ēdināšana
- Dziesmu svētku suvenīri
- Amatnieku darinājumi
- Sabiedriskais transports
- Policija
- * Serviss tikai dalībniekiem

SATIKSMES IEROBEŽOJUMI UN AUTO NOVIETOŠANAS IESPĒJAS

Dziesmu svētku rīkotāji iesaka uz koncertu norises vietām doties kājām, braukt ar velosipēdu vai izmantot sabiedrisko transportu, automašīnu novietojot citur pilsētā. Mežaparka Lielās estrādes un Daugavas stadiona tuvumā skatītāju personīgajiem transportlīdzekļiem autostāvvietu nebūs. 6. un 7. jūlijā M ežaparkā būs iespēja velosipēdus novietot apsargātā maksas velonovietnē. Tajā būs vieta 2000 velosipēdiem. Velonovietne atradīsies Zaļā teātra teritorijā.

INFORMĀCIJA ĢIMENĒM AR BĒRNIEM

■ Dziesmu un deju svētku pasākumos ieeja bērniem līdz 7 gadu vecumam ir bez maksas (ja netiek aizņemta atsevišķa sēdvietā).
 ■ Vecākiem, kas plāno ņemt uz pasākumiem bērnus jaunākus par 3 gadiem, lūgums izvērtēt, vai konkrētais pasākums (tā saturs, norises vieta un laiks) ir piemērots bērna vecumam un vai tas nesagādās liekas problēmas bērnam, viņa vecākiem un citiem

apmeklētājiem.

■ Lielākajās koncertu norises vietās – Mežaparka Lielajā estrādē un Daugavas stadionā – drošības apsvērumu dēļ bērnu ratiņus nebūs iespējams novietot ejās. Ja esat nolēmuši apmeklēt koncertus ar zīdaiņa vecuma bērniem, lūgums izvēlēties saliekamos ratiņu modeļus, kas aizņem mazāk vietas.
 ■ Atgādiniet bērnam par drošības pasākumiem un izstāstiet, kur meklēt palīdzību, ja viņš ir apmaldījies. Bērnam vai nu jāzina no galvas vecoāku tālruna numurs, vai jāuzraksta tas uz lapiņas un jāieliek kabatā, jāatgādina viņiem, ka nedrīkst runāt ar aizdomīgiem svešiniekiem, nedrīkst ļaut sevi aiztikt un skarties klāt, neiet līdz un nekur nebraukt kopā ar nepazīstamo, kā arī neko neņemt no svešinieka – pārtiku, priekšmetus, naudu un tml. Palīdzība jāmeklē, vērstoties pie pasākuma rīkotājiem, apsardzes darbiniekiem, informācijas centrā, pie policijas darbiniekiem.

KONCERTOS AIZLIEGTS IENEST:

■ lietussargus,
 ■ ēdienu un dzērienus (izņemot specializēto bērnu pārtiku),

■ šaujamo ierociņus, asus priekšmetus, pirotehniku, lāzerpildspalvas, bīstamas vielas un priekšmetus,
 ■ alkoholiskos dzērienus un narkotiskās vielas,
 ■ dzīvniekus,
 ■ liela izmēra somas (to pārmeklēšana var aizņemt ilgu laiku, veidojot rindas),
 ■ velosipēdus, skeitborda dēļus un citus aktīvā sporta piederumus.

IETEIKUMI

■ Biļetes otrajā pusē ir virkne piktogrammu, kuras mēs iesakām izpētīt un lūdzam ievērot, nākot uz svētku norisēm. Norišu vietās aizliegts ienest fotoaparātus ar noņemamiem objektīviem un fotostatīvus. Aizliegums neattiecas uz akreditētiem fotogrāfiem un filmētājiem ar preses akreditācijas kartēm.
 ■ Koncertu un pasākumu norises vietās ierodieties savlaicīgi!
 ■ Esiet pacietīgi! Tik plaši apmeklētos koncertos viss aizņem vairāk laika, piemēram, biļešu un mantu pārbaude, ēdienu un dzērienu iegāde utt.
 ■ Pret pārējiem izturieties tā, kā jūs vēlētos, lai izturas pret jums! Apsardzes un pārējie svētku nodrošināšanā iesaistītie darbinieki dara savu darbu,

Informācija

76228985

Diennakts informācija, mob. tālr.

25606699

(no 29. jūnija plkst. 9.00 līdz 8. jūlijam plkst. 18.00)

viņi nav noskaņoti pret jums. Tāpēc rūpīgi sekojiet viņu norādījumiem!
 ■ Pirms došanās uz pasākumu jau laikus iepazīstieties ar informāciju par koncertu un izpētiet norises vietas plānu!
 ■ Norises vietas atstāšana pēc koncerta arī var aizņemt laiku, ierēķiniet arī to!
 ■ Lietus laikā ieteicams izmantot lietussmeļus, jo lietussargus pasākumu norises vietās ienest būs aizliegts.
 ■ Paņemiet līdz skaidru naudu! Ne visās tirdzniecības vietās pasākumu norises laikā būs iespēja norēķināties ar maksājuma karti.
 ■ Atrasto un pazaudēto mantu gadījumā lūgums vērsies informācijas centros, kuri darbosies lielākajās svētku norises vietās!

UZZIŅAI

Informācija 1188
 Neatliekamā medicīniskā palīdzība 113
 Ugunsdzēsēji, policija 112

VAIRĀK INFO

www.dziesmusvetki.tv
 twitter.com/Dziesmu_svetki
 facebook.com/Dziesmusvetki
 draugiem.lv/dziesmusvetki

DROŠĪBAS ABC DALĪBNIEKIEM

HIGIĒNA

■ Lai izvairītos no zarnu trakta infekcijām, kas izplatās ar netīrām rokām, piesārņotiem priekšmetiem, pārtiku un ūdeni, atceries, ka rokas ar ziepēm un ūdeni jāmazgā bieži un rūpīgi. Roku notīrīšanai un mikrobu iznīcināšanai var izmantot arī mitrās salvetes vai roku dezinfekcijas līdzekļus.

PĀRTIKA

■ Pārtiku, kas ātri bojājas, piemēram, gaļu un tās produktus, salātus ar majonēzi, kūkas un citus konditorejas izstrādājumus, ilgstoši neuzglabā dzīvojamās telpās, kur nav ledusskapja. Nelieto uzturā bojātus pārtikas produktus, kā arī tādus, kam beidzies realizācijas termiņš. Lai mazinātu iespējamo infekciju izplatību, nelieto pārtiku un dzērienus no kopīgiem traukiem.

SAULE

■ Karstā laikā lieto galvassegu, pietiekami daudz dzeramā ūdens (vismaz divus litrus dienā) un saules aizsargkrēmu.

NOGURUMS

■ Esi piesardzīgs ar enerģijas dzērienu lietošanu, jo tie var radīt nopietnus veselības traucējumus un tajos esošās sintētiskās krāsvielas var izraisīt alerģisku reakciju. Labākais līdzeklis pret nogurumu – atpūta.

ĒRCES

■ Ieteicams lietot insektu un ērces atbaidošus

līdzekļus, kā arī valkāt gaišas drēbes, uz kurām ērces ir vieglāk saskatīt un tās laikus notraukt. Ja ērce piesūkusies, tā jānoņem pēc iespējas ātrāk, bet uzmanīgi, lai neiespiestu ērces iekšējo saturu brūcē. Ērci izvelk ar speciālu šim nolūkam paredzētu pinoeti vai arī ar diegu, ko apsien ap ērces snukīti piesūkušās vietā.

SASLIMŠANA

■ Ja rodas veselības problēmas, piemēram, ir slikta dūša, vemšana, caureja, paaugstināta ķermeņa temperatūra, uzreiz meklē mediķa palīdzību. Ja laikus netiek atklāta infekcioza saslimšana, varī ciest ne tikai pats, bet arī apdraudēt pārējos svētku dalībniekus.

UGUNSDROŠĪBA

■ Ja atrodies telpā, kurā izcēlies ugunsgrēks un ir sadūmojums, zvani 112 un mēģini izkļūt no telpas rāpus, pārvietojoties pēc iespējas tuvāk grīdai. Tur būs vieglāk elpot. Ja tas nav iespējams, aizver durvis, spraugas noblīvē ar slapju audumu un gaidi palīdzību pie loga! Uzmaniības pievēršanai radi troksni, vicinot pa logu auduma gabalu un saucot palīgā!

PERSONĪGO MANTU DROŠĪBA

■ Uz pasākumu neņem līdzī vērtīgas mantas – tikai pašu nepieciešamāko. Neatstāj personīgās mantas – somu, mobilo telefonu, naudas maku u. tml. – bez uzraudzības, jo publiskus pasākumus apmeklē arī kabatzagli.

XXV VISPĀRĒJIE LATVIEŠU DZIESMU UN XV DEJU SVĒTKI

2013. gada 30. jūnijs-7. jūlijs

21. jūnijs, piektdiena	16.00	Tautas lietišķās mākslas izstādes <i>Dziesma top citādi</i> atklāšana	Rīgas izstāžu zālē <i>Rīgas Mākslas telpa</i>
29. jūnijs, sestdiena	10.00-11.30; 13.00-15.00	Garīgās mūzikas koncerta mēģinājums	Doma baznīcā
	11.00	Koru konkurss	Latvijas Universitātes Lielajā aulā, Rīgas Latviešu biedrības namā
	12.00-20.00	Latvijas amatieriteātru izrādes	Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā
	16.00-21.00	Ekumeniskā dievkalpojuma muzikālās programmas mēģinājums	Doma baznīcā
	21.30-23.00	Dziesmu svētku atklāšanas un virsdiriģentu/virsvadītāju godināšanas ģenerālmēģinājums	Dziesmu svētku parkā
30. jūnijs, svētdiena	9.00-14.00	Tautas tērpu skates mēģinājums	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, halle Nr. 1
	9.00-12.00	Bērnu folkloras kopu un solistu koncerta <i>Zvaigžņu sega</i> mēģinājums	Rīgas Latviešu biedrības nama Zelta zālē
	11.00	Ekumeniskais dievkalpojums	Doma baznīcā
	11.00	Vokālo ansambļu konkurss	Mazajā ģildē
	13.00-13.40	XXV Vispārējo latviešu dziesmu un XV Deju svētku atklāšanas pasākumi novados	
	14.00	Bērnu folkloras kopu un solistu koncerts <i>Zvaigžņu sega</i>	Rīgas Latviešu biedrības namā
	14.30-16.30	Garīgās mūzikas koncerta ģenerālmēģinājums	Doma baznīcā
	16.00	Tautas tērpu skate	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā
	18.30	Garīgās mūzikas koncerts	Doma baznīcā
	21.30	XXV Vispārējo latviešu dziesmu un XV Deju svētku atklāšana un virsdiriģentu/virsvadītāju godināšana	Dziesmu svētku parkā
1. jūlijs, pirmdiena	9.30-13.00	Vokāli simfoniskās mūzikas koncerta mēģinājums orkestriem	Arēnā Rīga
	9.00-16.00	Mazākumtautību kolektīvu koncerta <i>Zem vienas debess</i> mēģinājums	Lielajā ģildē
	11.00-13.00	Bērnu vokālo ansambļu koncerta <i>Jūriņā</i> mēģinājums	Rīgas Latviešu biedrības namā
	11.00-21.00	Jāzepa Vītola 150. Dzimšanas dienai veltītā koncerta mēģinājums	Latvijas Universitātes Lielajā aulā
	12.00	Koklētāju ansambļu konkurss	Rīgas Latviešu biedrības namā
	13.00	Deju kolektīvu konkurss	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā
	14.00-17.00	Vokāli simfoniskās mūzikas koncerta mēģinājums korim	Arēnā Rīga
	18.00	Mazākumtautību kolektīvu koncertuzvedums <i>Zem vienas debess</i>	Lielajā ģildē
	18.00-21.00	Vokāli simfoniskās mūzikas koncerta mēģinājums	Arēnā Rīga
2. jūlijs, otrdiena	8.00-23.00	Deju lieluzveduma <i>Tēvu laipas</i> mēģinājums	Daugavas stadionā
	9.00-17.00	Tautas mūzikas koncerta <i>Raksti</i> mēģinājums	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, halle Nr. 2
	11.00-13.00	Bērnu vokālo ansambļu koncerta <i>Jūriņā</i> mēģinājums	Rīgas Latviešu biedrības namā
	10.00-16.30	J. Vītola 150. dzimšanas dienai veltītā koncerta mēģinājums un ģenerālmēģinājums	Latvijas Universitātes Lielajā Aulā
	10.00-19.00	Vokāli simfoniskās mūzikas koncerta mēģinājums	Arēnā Rīga
	10.00-19.00	Kokļu mūzikas koncerta mēģinājums	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, halle Nr. 2
	12.00	Amata meistarū darbinājumu gadatirgus atklāšana	Vērmanes dārzā
	12.00-22.00	Latvijas amatieriteātru izrādes	Vērmanes dārzā
	14.00-22.00		Dalles teātrī
	18.00		VEF Kultūras pilī
	14.00-17.00	Bērnu vokālo ansambļu koncerts	Berga bazārā
	17.00-18.00	Viesu kolektīvu koncerti	Esplanādē
	19.00-20.00		Vērmanes dārzā
	19.00	Jāzepa Vītola 150. dzimšanas dienai veltīts koncerts	Latvijas Universitātes Lielajā aulā
	20.00	Tautas mūzikas koncerts <i>Raksti</i>	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā

3. jūlijs, trešdiena	8.00-23.00	Deju lieluzveduma <i>Tēvu laipas</i> mēģinājums	Daugavas stadionā
	10.00-14.00	Bērnu vokālo ansambļu koncerta <i>Jūriņā</i> mēģinājums	Rīgas Latviešu biedrības namā
	10.00-14.30	Vokāli simfoniskās mūzikas koncerta ģenerālmēģinājums	Arēnā Rīga
	10.00-19.00	Kokļu ansambļu koncerta mēģinājums	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, halle Nr. 2
	10.00-22.00	Amata meistarū darbinājumu gadatirgus	Vērmanes dārzā
	9.00-22.00	Pūtēju orķestru konkurss	Lielajā ģildē
	12.00-22.00	Mazākumtautību diena <i>Gaismas avots</i>	Vērmanes dārzā
	12.00-19.30	Latvijas amatieriteātru izrādes	Dalles teātrī
	13.00	Mazākumtautību kolektīvu un individuālo izpildītāju koncerts <i>Pacelies spārnos</i>	Berga bazārā
	15.00-16.30	Viesu kolektīvu koncerti	Esplanādē
	16.00-18.00		Skvērā pie Mazās ģildes
	18.00-19.30		Mazajā ģildē
	18.00-22.00	Vokālo ansambļu garīgās mūzikas koncerta <i>Latviešu psalmu dziedājumi</i> mēģinājums	Rīgas Sv. Jāņa baznīcā
	19.00	Nujorkas latviešu kora koncerts	Rīgas Latviešu biedrības namā
	19.00	Vokāli simfoniskās mūzikas koncerts	Arēnā Rīga
	21.00-01.00	Vokālo ansambļu koncerta <i>Putns ar zīda asti</i> gaismu mēģinājums	Doma dārzā
4. jūlijs, ceturtdiena	8.00-21.00	Noslēguma koncerta mēģinājums	Mežaparka Lielajā estrādē, Zaļajā teātrī
	8.00-20.00	Deju lieluzveduma <i>Tēvu laipas</i> mēģinājums	Daugavas stadionā
	8.00-11.30	Senioru deju kolektīvu mēģinājums koncertam <i>Zem treju loku varavīksņu tilta</i>	Daugavas stadionā
	9.00-14.00	Kokļu mūzikas koncerta mēģinājums	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, halle Nr. 2
	10.00-22.00	Amata meistarū darbinājumu gadatirgus	Vērmanes dārzā
	10.00-14.00	Bērnu vokālo ansambļu koncerta <i>Jūriņā</i> mēģinājums	Rīgas Latviešu biedrības namā
	10.00-14.00	Vokālo ansambļu garīgās mūzikas koncerta <i>Latviešu psalmu dziedājumi</i> mēģinājums	Rīgas Sv. Jāņa baznīcā
	12.00-18.00	Vokālo ansambļu koncerta <i>Putns ar zīda asti</i> mēģinājums	Doma dārzā
	12.00-21.30	Latvijas amatieriteātru izrādes	Dalles teātrī
	13.00-17.00	Pūtēju orķestru novadu programmu mēģinājumi	Rīgas Latviešu biedrības namā (Rīgas un Pierīgas orķestri), VEF Kultūras pilī (Latgale), Jelgavas 4. vidusskolā (Zemgale), Mārupes kultūras namā (Kurzeme), Kristīgajā centrā <i>Prieka vēsts</i> (Vidzeme)
	14.00-16.00	Kokļu mūzikas koncerta ģenerālmēģinājums	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, halle Nr. 2
	16.00-18.00	Vokālo ansambļu garīgās mūzikas koncerta <i>Latviešu psalmu dziedājumi</i> mēģinājums	Rīgas Sv. Jāņa baznīcā
	17.00-19.00	Vokālo ansambļu koncerta <i>Putns ar zīda asti</i> mēģinājums	Doma dārzā
	15.00-16.00 19.00-20.30	Viesu kolektīvu koncerti	Mazajā ģildē
	19.00		Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā
	19.00	Kokļu mūzikas koncerts	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā
	No 19.00	Pūtēju orķestru koncerti Rīgas baznīcās	Rīgas Sāpju Dievmātes baznīcā, Sv. Jēkaba katedrālē, Sv. Mārtiņa baznīcā, Jēzus baznīcā, Torņakalna baznīcā
	20.00	Viesu kolektīvu koncerts	Anglikāņu baznīcā
	20.00	Vokālo ansambļu garīgās mūzikas koncerts <i>Latviešu psalmu dziedājumi</i>	Rīgas Sv. Jāņa baznīcā
	22.00	Deju lieluzveduma <i>Tēvu laipas</i> ģenerālmēģinājums-koncerts	Daugavas stadionā
	23.00	Vokālo ansambļu mūzikas koncerts <i>Putns ar zīda asti</i>	Doma dārzā
	19.00-00.00	Saieta nams	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā

LIELDRAUGI:

LATVIJAS
DZELZCEĻŠ

la³telecom

Latvenergo

5. jūlijs, piektdiena	8.00-22.00	Noslēguma koncerta mēģinājums	Mežaparka Lielajā estrādē
	8.00-14.30	Senioru koru un deju kolektīvu koncerta <i>Zem treju loku varavīkšņu tilta</i> mēģinājums	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā, halle Nr. 2
	9.00-15.00	Pūtēju orķestru Dižkoncerta mēģinājums	Doma laukumā
	10.00-13.00	Bērnu vokālo ansambļu koncerta <i>Jūriņā</i> mēģinājums	Rīgas Latviešu biedrības namā
	10.00-18.00	Kokļu mūzikas nakts koncerta <i>Lai top gaisma!</i> un Tautas mūzikas koncerta <i>Raksti</i> kokļu grupas mēģinājums	Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolā
	10.00-22.00	Amata meistar darījumu gadatirgus	Vērmanes dārzā
	11.00-22.00	Kapelu maratons	Vērmanes dārzā
	12.00-18.30	Latvijas amatieriteātru izrādes	Dailes teātri
	14.00	Deju lieluzvedums <i>Tēvu laipas</i>	Daugavas stadionā
	14.00	Izglītības iestāžu vokālās mūzikas konkursa <i>Balsis</i> laureātu koncerts	Berga bazārā
	16.00-19.30	Pūtēju orķestru noslēguma koncerta programmas un pavadījumu mēģinājums	Mežaparka Lielajā estrādē
	16.00-20.30	Viesu kolektīvu un bērnu māksliniecišķo kolektīvu koncerts	Doma laukumā
	6. jūlijs, sestdiena	17.00	Viesu kolektīvu koncerti
18.00			Esplanādē
18.00			Skvērā pie Mazās gildes
22.00			Doma baznīcā
18.00		Senioru koru un deju kolektīvu koncerts <i>Zem treju loku varavīkšņu tilta</i>	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā
22.00		Deju lieluzvedums <i>Tēvu laipas</i>	Daugavas stadionā
19.00-00.00		Saieta nams	Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā
8.00-9.30		Deju kolektīvu noslēguma koncerta mēģinājums	Mežaparka Lielajā estrādē
10.00-11.00		Bērnu vokālo ansambļu koncerta <i>Jūriņā</i> mēģinājums	Rīgas Latviešu biedrības nama Lielajā zālē
10.00-15.00		Kokļu mūzikas nakts koncerta <i>Lai top gaisma!</i> mēģinājums	Jāzepa Mediņa Rīgas 1. mūzikas skolā
10.00-22.00	Amata meistar darījumu gadatirgus	Vērmanes dārzā	
10.00	Noslēguma koncerta <i>Ligo!</i> ģenerālmēģinājums	Mežaparka Lielajā estrādē	
11.00-20.00	Folkloras diena	Vērmanes dārzā, Esplanādē, Bastejkalnā, Operas skvērā, Brīvības bulvārī	
11.00-17.00		Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā	
11.00-17.30	Vokālo ansambļu sadziedāšanās/ielu muzicēšana	Mazajā Pils ielā 17 (<i>Trīs Brāļi</i>), Torņa ielā 4 (starp I B un I C ieejām), Jēkaba kazarmās pretī Zviedru vārtiem, Konventa sētā pretī Porcelāna muzejam, Mazajā Smilšu ielā 8, Alksnāju ielā 3, Jaunielā 20, Mūku ielā 3, krustojumā ar Mazo Muzeja ielu, Skvērā pie Skārņu ielas (starp Skārņu ielu 9 un veikalu <i>Randoms</i>)	
12.00	Bērnu vokālo ansambļu koncerts <i>Jūriņā</i> - labdarības koncerts	Rīgas Latviešu biedrības namā	
15.00	Bērnu vokālo ansambļu koncerts <i>Jūriņā</i>	Rīgas Latviešu biedrības namā	
15.00-17.00	Folkloras diena. Latvijas Etnogrāfisko ansambļu koncerts	J. Vitola Latvijas Mūzikas akadēmijā	
15.00	Viesu kolektīvu koncerts	Latvijas Universitātes Lielajā aulā	
15.00	Deju lieluzvedums <i>Tēvu laipas</i>	Daugavas stadionā	
16.00-18.00	Viesu kolektīvu koncerts	Mazajā gildē	
17.00-22.00	Pūtēju orķestru Dižkoncerts	Doma laukumā	
18.00-20.00	Folkloras diena. Stāstnieku vakars	Berga bazārā (Birojnīcā)	
19.00	Noslēguma koncerta <i>Ligo!</i> ģenerālmēģinājums-koncerts	Mežaparka Lielajā estrādē	
22.00	Kokļu mūzikas nakts koncerts <i>Lai top gaisma!</i>	Rīgas Sv. Jēkaba katedrālē	
22.00	Deju lieluzvedums <i>Tēvu laipas</i>	Daugavas stadionā	
00.30-04.00	Svētku dalībnieku balle	Daugavas stadionā	
7. jūlijs, svētdiena	9.30	Pūtēju orķestru <i>Karoga gājiens</i>	No Rīgas Latviešu biedrības nama pa Raiņa bulvāri līdz Brīvības piemineklim
	10.00-15.00	Svētku dalībnieku gājiens	No Brīvības pieminekļa pa Brīvības ielu līdz Dailes teātrim
	10.00-17.00	Amata meistar darījumu gadatirgus	Vērmanes dārzā
	14.00	Viesu kolektīvu koncerts	Rīgas Sv. Pētera baznīcā
	19.00	Noslēguma koncerts <i>Ligo!</i>	Mežaparka Lielajā estrādē
	23.00-4.00	Sadziedāšanās nakts	Mežaparka Lielajā estrādē
28. jūnijs-22. jūlijs		Bērnu un jauniešu tēlniecības izstāde <i>Dziesmu svētku ceļš</i>	Galerijā Centrs

DZIESMU SVĒTKI | VIDE

KO SĒSI, TO PĻAUSI

«Slaukiet tirus pagalmiņus,» - latviešu tautsdziesma atgādina, ka starp prāta un vides tīrību ir liekama vienlīdzības zīme arī ikdienā **Teksts Ilze Auzāne**

Ādam, ko tu tagad ņemtu par sievu? – XXV Vispārējiem latviešu dziesmu un XV Deju svētkiem veltītajā Vladimira Leščova animācijas filmiņā sauc tautdēls, kalna galā stāvēdams. «Levu, levu, levu,» atbalsojas dabā – mežos, pļavās, ezeros un upēs. Šajā liriskajā ainā visai grūti būtu iezīmēt reālajā dzīvē sastopamas lietas – pirms daudziem gadiem atstātu sarūsējušu konservu bundžu, kas atgādina par izbraucieni ar laivām. Papīrs, kurā bija ietītas līdzpaņemtās sviestmaizes skolas ekskursijai, jau sen izzudis nebūtībā, bet nesen izmestajiem plastmasas atkritumiem ir pa spēkam saglabāt liecību par mūsu (ne)tīrību vairāku simtu gadu garumā.

Ši gada Dziesmu un deju svētku sauklis «Lai svētki atbalsojas!» atgādina par cēloniskā jeb «ko sēsi, to pļausi» likumu, un a/s *Latvijas valsts meži* pievienojas, netieši norādot, ka pļaut nāksies ne tikai labību – un ne tikai savu. Komponista Jāzepa Vitola dziesma *Gaismas pils* atbalsojas oficiālajā Dziesmu un deju svētku logo jeb skaņu savītajā vainagā un Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas nosaukumā, savukārt pati ēka ir labs uzskates līdzeklis atkritumu apmēru ilustrācijai – *Latvijas valsts mežu* radītais supervaronis Cūkmens informē, ka «sviestmaižu iepakojums, ko tu šobrīd nosvied zemē, ir tikai 0,001 m³, bet pēc 78 gadiem mežā nomestie atkritumi veidos 161 820 m³».

Kā zina stāstīt *Latvijas valsts mežu* pārstāvis Tomass Kotovičs: «Atkritumu pēc rokkoncertiem ir vairāk nekā pēc Dziesmu un deju svētkiem», taču gan vienā, gan otrā gadījumā šie lielle pasākumi – it īpaši, ja tajos sanāk uzkavēties kādu brīdi pēc pēdējo akordu izskanēšanas, – ļauj vieglāk iztēlēt uzbūvēt atkritumu kaudzi ne tikai Gaismas pils, bet arī Latvijas Televīzijas augstceltnes lielumā. «Kad vēl varēsi lēkt pa peļķēm vienā solī ar tūkstoš citiem? Stikla lauskām un plastmasas mēsliem šajā kopsolī nav vietas,» vides pētnieks Māris Olte aicina Dziesmu un deju svētkos neko nemest zemē. Mūzika un atkritumi roku rokā iet tikai amerikāņu rokgrupas *Garbage* (atkritumi – angļu val.) gadījumā, bet tas ir veselīgi ironisks skats uz sevi un pasauli, nevis aicinošs manifest to piesārņot.

«Slaukiet tirus pagalmiņus,» – latviešu tautsdziesma atgādina, ka starp prāta un vides tīrību ir liekama vienlīdzības zīme arī ikdienā. *Latvijas valsts meži* kopš 2005. gada īsteno valsts mēroga sociālo kampaņu *Nemēslu mežā!*. Savā jaunāka-

jā filmā *Tērauda vīrs/Man of Steel* Supermens jau kuro reizi glābj pasauli no specefektiem pārblīvētas bojāejas, savukārt vietējie varoņi glābj to no acīm grūti saskatāmas realitātes – salīdzinājumā ar 2010. gadu sadzīves atkritumu daudzums 2011. gadā palielinājies par 403 654 tonnām. Pieaudzis arī savāko atkritumu smagums. Latvijas mežu piesārņojums ir mazinājies, pateicoties daudzajām talkām un sabiedrības informēšanai, taču vēl aizvien, pēc talku dalībnieku aptaujām, no visiem mežā atrastajiem atkritumiem lielākā daļa ir plastmasas izstrādājumi, visvairāk – polietilēntereftāta jeb PET pudeles.

Ar vārdu «polietilēntereftāts» var izdomāt ātrunāšanas pantiņus dīkijas uzlabošanai – dziedot noder! Sava viegluma dēļ plastmasa pieticīgi ierakstās statistikā, bet ar savu tilpumu var aizņemt mazāka izmēra, bet lielāka svara atkritumu kaudzes. Lai cīnītos ar šo problēmu, tuvākajos gados ir plānots ieviest dzērīnu pudeļu depozītu sistēmu, kas paredz, ka pudeles varēs nodot par nelielu atlīdzību. Bērni varēs tās vākt un tikt pie saldējuma, pacietīgākie – pie jauna divriteņa, ar kuru izbraukt cauri no mācībām brīvajai vasarai. Arī meža un pilsētu «santāri» varēs nopelnīt pāris santīmu par pudeli. Citas valstis, kurās pircēju uzmanība ar krāsainiem iepakojumiem ir bijusi piesaistīta ilgāk nekā Latvijā, ir tikušas tālāk arī sadzīves atkritumu problēmas risināšanā. Arī Igaunija, kur pudeļu depozītu sistēma darbojas jau vairākus gadus, bet pie mums... mums Dziesmu svētki lielāki. ■

Mēģinājumi/ Dalībniekiem

RIKO:

LATVIJAS NACIONĀLAIS
KULTŪRAS CENTRS

ATBALSTA:

ATBALSTĪTĀJI:

LATVIJAS VALSTS MEŽI

ZIŅO:

DIENAS
ŽURNĀLI

KATRA DIENA DZIESMĀ, DEJĀ, SVĒTKOS, GAISMĀ ATBALSOJAS

1. rindā no kreisās: Magda Riekstiņa, Juris Tihonovs, Kristīna Putņeva, Rūta Lipska, Anna Bērziņa, Aļona Zandere, Dace Eglīte, Uldis Rudaks, Egils Zirnis, Dita Rietuma. 2. rindā no kreisās: Jūlija Lukjanoviča, Gunita Keiriša, Ieva Gaurilova, Elina Gulbe, Gunārs Valdmans, Lana Kazlauskīne, Linda Kovaļevska, Atis Rozentāls, Undīne Adamaite, Sarmīte Māliņa, Jegors Jerohomovičs, Andris Pētermanis. 3. rindā no kreisās: Jānis Sijpiņš, Līva Kukle, Laima Šķetne, Ģirts Freibergs, Ilze Čerbulē, Jūta Saulīte, Līga Balodiņa, Didzis Uzuliņš, Ģatis Madziņš, Aiva Kalve, Juris Nutovs, Emīls Intenbergs, Rūta Kesnere, Linda Upleja, Solvita Simsona, Ieva Štāle, Ineta Kalniņa, Indra Mālniece, Vineta Priekule, Diāna Kārkliņa. 4. rindā no kreisās: Māris Voits, Signe Apsīte, Māris Zembergs, Sigita Sudraba, Kristīne Krūzmane, Elina Salmiņa, Dina Līce, Jānis Kēpulis, Liene Lačberga, Sandris Točs, Kaspars Žers. Foto - Kristaps Kalns, Dienas mediji

ĢATIS MADZIŅŠ
Laikraksta Diena galvenais redaktors
Dziesmu svētki ir neatkārtojama sajūtu kopums. Lepnoms par mums, latviešiem, par savu valsti, ģimeni un vēsturi. Dziesmu svētki - tā ir kopības un piederības sajūta, tā ir iedvesma. Šie svētki ir milzīgs enerģētiskais lādiņš, kuram ir jāļaujas, kurš ir jābauda. Novēlu ikvienam noreibt no sajūtām un emocijām, kuras sniedz šie svētki!

ATIS ROZENTĀLS
Laikraksta Diena žurnālists
Ir fascinējoši skatīties, kā mirdz to cilvēku acis, kuri stāsta par piedzīvoto Dziesmu un deju svētkos. Īpaši tad, kad viņi atceras pārvarētās grūtības - oīts dubļus, oīts karstumu, bet visi stāsti beidzas ar to, ka bija vērts. Dziesma un deja pati nerodas bez slīpēšanas, bez sviedriem un pacietības, un tieši tāpēc gala rezultāts ir tik skaists. Novēlu Dziesmu svētku dalībniekiem pēc iespējas vairāk tādu skatītāju, kuri prot arī līdz dziedāt. Jo galu galā - kā dziesmā teikts - tautu izglāba dziesmu gars.

MĀRIS ZEMBERGS
Laikraksta Diena Sporta nodaļas redaktors
Radniecība, kura piedalīsies Dziesmu svētkos, godprātīgi atzina, ka varbūt uz Mežaparku pat neietu, ja pašai nebūtu jāpiedalās. Jo būt uz skatuves un noraudzīties uz visu no skatītāju rindām - tās esot divas ļoti krasi atšķirīgas sajūtu gammās. Tāpēc man atliek tikai nožēlot, ka jau 2. klasē tiku atskaitīts no kora. Dziedāšana neapšaubāmi ir viena no spēcīgākajām pozitīvajām atkarībām, jo kā gan citādi pēc piecu stundu nogurdinoša koncerta tā dalībnieki vēl līdz rīta gaismai varētu turpināt dziedāt. Lai tālu skan!

EGILS ZIRNIS
Dienas un SestDienas žurnālists
1969. gadā es, 4. klases skolnieks, ar kori *Tēvzeme* biju aizbraucis tēvam līdz uz igauņu Dziesmu svētku simtgadi. Tur piedalījās arī viens somu koris, un es uz viņiem raudzījies kā uz citplanētiešiem - tie bija cilvēki no brīvās pasaules, kurā mums, kā šķita, nekad nav lemts nokļūt. 1973. gadā, latviešu Dziesmu svētku simtgadē, tikpat nereālas sajūtas mani pārņēma, kad Mežaparka estrādē iesoloja «Brodeļa bundzinieciņš» sarkanos zābakos un jakās un baltos brunciņos - sarkanbaltsarkans, aizliegtais salikums! Tos laikus atceroties, man ir liels prieks, ka brīvības zīmes vairs nav jāmeklē vairāk vai mazāk nejausās sakrītībās, un vienlaikus cerība, ka arī šodien brīvajā Latvijā vienota dziesma var izraisīt tādu katarsi un tautas vienotības izjūtu, kā tajos apspiestības gados izraisīja *Mūžam zill...*, *Jāņu vakars* un Haralda Medņa diriģētā *Gaismas pils*.

28. JŪLIJS, 2013

UNDĪNE ADAMAITE
Laikraksta Diena Kultūras nodaļas redaktore, žurnāliste
Atoerieties labi šo brīdi - latvietis savā būtībā ir tieši tāds - stalts, skaists, pašapzinīgs, stiprs, dāsns, jestrš un apgarots. Neļaujiet nevienam (arī sev pašam) iestāties pretējo. Viss pārējais - tikai duļķes un nav tiesa.
Milzīgs paldies visiem tiem cilvēkiem, kas ar savu neredzamo darbu daudz gadu garumā darījuši iespējamus šos svētkus! Sveiciens tam trimdas puisim ar Nameja gredzenu un labajām smaržām tālajā 1990. gadā, ar kuru Dziesmu un deju svētkos plecu pie pleca atjaunotās Latvijas kopkora 1. rindā dalījām savilņojumu, dziedot Mārtiņa Brauna nu jau himnisko *Saule, Pērkons, Daugava*.

28. JŪLIJS, 2013

ULDIS RUDAKS
Mūzikas apskatnieks
Nesen kāds atstājēja sarunu ar ārzemniekiem, kuri iebilduši, ka tādas masveida koru dziedāšanas tradīcijas radušās Latvijā, jo citviet Eiropā tādas esot bijušas jau krievi senāk par pirmajiem Vispārējiem latvju dziesmu svētkiem 1873. gadā. Kad latvieši teikuši, ka pie mums šādi svētki notiek joprojām un biļetes uz koncertiem milzīgajā Mežaparka estrādē tiek izķertas zibenīgi, tāpat kā uz lielāko Eiropas rokfestivālu Glastonberijā Anglijā, iestājies neveikls klusums. Izbrīna klusums. Tam, protams, sekojuši atzinības pilni vārdi par šo tradīciju kopšanu arī mūsdienās. Lai tas izdodas vēl vismaz simt gadu tālā nākotnē!

Dziesmai šodien diža Diena

Svinot Dziesmu un deju svētkus, dāvinām jums - dziedātāji, dejojāji, skatītāji un visi, kurus iedvesmo dziesma un deja, -

laikraksta Diena abonementam

Izmanto paroli - **DZIESMA**
Ievadi abone.diena.lv līdz 30.09.2013. un lasi laikrakstu Diena

Abonentu serviss
67000624 • abonesana@dienasmediji.lv

* papildu 5% atlaide tiek piešķirta 6 un 12 mēnešu abonementam

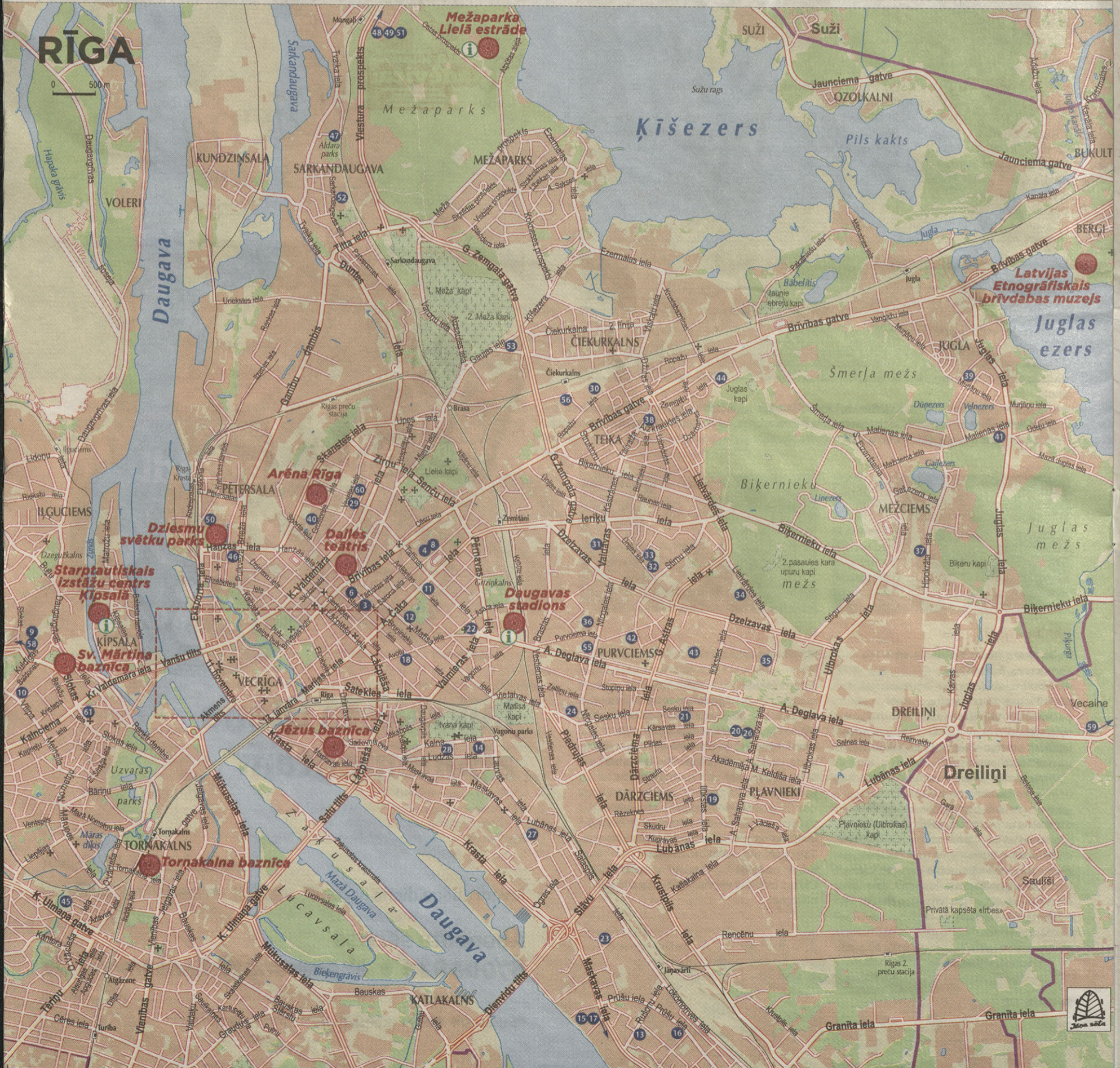
RĪGAS CENTRS

0 100 m

RĪGA

0 500 m

Dziesmai šodien diža Diena

Mājas komplekts

Diena no pirmdienas līdz piektdienai kopā ar izdevumu Kultūras Diena un Izklaide, televīzijas programmu TVDiena un žurnālu Sestdiena

25%+5%* atlaide

12 mēnešiem
Ls 95,90 **Ls 67,10**
6 mēnešiem
Ls 49,90 **Ls 34,90**

25% atlaide

3 mēnešiem
Ls 26,40 **Ls 19,80**
1 mēnesim
Ls 8,80 **Ls 6,60**

SKOLAS, KURĀS MITINĀS DZIESMU UN DEJU SVĒTKU DALĪBNIEKI

CENTRA RAJONA SKOLAS

1. Rīgas Valsts 1. ģimnāzija Raiņa bulvārī 8
2. Rīgas Valsts 3. ģimnāzija Grēcinieku ielā 10
3. Rīgas Natālijas Draudziņas vidusskola Bruņinieku ielā 24a
4. Rīgas Centra humanitārā vidusskola Krišjāņa Barona ielā 97a
5. Rīgas Valda Zāliša pamatskola Oskara Kalpaka bulvārī 8
6. Rīgas 22. vidusskola Bruņinieku ielā 10
7. Rīgas Centra daiļamatniecības pamatskola Aspazijas bulvārī 34
8. Bērnu un jauniešu centrs Rīgas Skolēnu pils Krišjāņa Barona ielā 99

KURZEMES RAJONA SKOLAS

9. Rīgas Imantas vidusskola Kurzemes prospektā 158
10. Rīgas Valsts vācu ģimnāzija Āgenskalna ielā 21a

LATGALES PRIEKŠPILSĒTAS SKOLAS

11. Rīgas 6. vidusskola Aleksandra Čaka ielā 102
12. Rīgas 6. vidusskola – sākumskola Matīsa ielā 37/39
13. Rīgas 25. vidusskola Rušonu ielā 6
14. Rīgas 32. vidusskola Viļānu ielā 13
15. Rīgas 51. vidusskola Maskavas ielā 262
16. Rīgas 65. vidusskola Prūšu ielā 32
17. Rīgas 72. vidusskola, Ikšķīles ielā 6
18. Kārļa Videnieka Rīgas 77. vidusskola Avotu ielā 44
19. Rīgas 86. vidusskola Ilūkstes ielā 10

20. Rīgas 88. vidusskola Ilūkstes ielā 30
21. Rīgas 93. vidusskola Sesku ielā 72

22. Rīgas Kristīgā vidusskola Augusta Deglava ielā 3

23. Rīgas Ķengaraga (Universālā) vidusskola Maskavas ielā 273

24. Rīgas Sergeja Žoltoka vidusskola, Vietalvas ielā 15

25. Rīgas Ukrainu vidusskola Visvalža ielā 4

26. Rīgas pilsētas Pļavnieku ģimnāzija Andreja Saharova ielā 35

27. Andreja Pumpura Rīgas 11. pamatskola Maskavas ielā 197

28. Rīgas 2. speciālā internātpamatskola Ludzas ielā 43

VIDZEMES PRIEKŠPILSĒTAS SKOLAS

29. Rīgas 21. vidusskola Tomsona ielā 35

30. Rīgas 45. vidusskola Ropažu ielā 34

31. Rīgas 60. vidusskola Vaidavas ielā 6

32. Rīgas 64. vidusskola Ūnijas ielā 93

33. Rīgas 74. vidusskola Induļa ielā 4

34. Rīgas 80. vidusskola Andromedas gatvē 11

35. Rīgas 84. vidusskola Lielvārdes ielā 141

36. Rīgas 85. vidusskola Nīogales ielā 22

37. Rīgas 89. vidusskola Hipokrāta ielā 27

38. Rīgas Teikas vidusskola Aizkraukles ielā 14

39. Rīgas Juglas vidusskola Kvēles ielā 64
40. Rīgas Hanzas vidusskola Grostonas ielā 5
41. Rīgas Ezerkrastu vidusskola Malienas ielā 89
42. Rīgas Klasiskā ģimnāzija Purvciema ielā 38
43. Rīgas Purvciema

- vidusskola Detlava Brantkalna ielā 5
44. Rīgas 9. vakara (maiņu) vidusskola Stāmerienas ielā 8

ZEMGALES PRIEKŠPILSĒTAS SKOLAS

45. Rīgas Angļu ģimnāzija Zvārdes ielā 1

ZIEMEĻU RAJONA SKOLAS

46. Rīgas 13. vidusskola Pulkveža Brieža ielā 25

47. Rīgas 28. vidusskola Sliežu ielā 23

48. Rīgas 31. vidusskola Skuju ielā 11

49. Rīgas 46. vidusskola Skuju ielā 28

50. Rīgas 66. speciālā vidusskola Katrīnas ielā 2

51. Rīgas Rīnūžu vidusskola Ziemeļblāzmas ielā 59

52. Puškina licejs Sarkandaugavas ielā 22

53. Rīgas Jāņa Poruka vidusskola Gaujas ielā 23

54. Rīgas Valsts 2. ģimnāzija Krišjāņa Valdemāra ielā 1

CITAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES

55. Rīgas Pārtikas ražotāju arodvidusskola Nīogales ielā 26

56. Rīgas Tehniskā koledža Braslas ielā 16

57. Rīgas Valsts tehnikums Krišjāņa Valdemāra ielā 1c

58. Rīgas Amatniecības vidusskola Jūrmalas gatvē 90

59. Upesleju internātpamatskola – Rehabilitācijas centrs Upeslejas, Stopiņu novads
60. Rīgas 1. medicīnas koledža Tomsona ielā 37
61. Rīgas Doma kora skola, Kalnciema ielā 10/12

Nedēļas nogales komplekts

Diena ceturtdienās un piektdienās kopā ar izdevumu Kultūras Diena un Izklaide, televīzijas programmu TVDiena un žurnālu Sestdiena

25%+5%* atlaide

12 mēnešiem
Ls 69,90 **Ls 48,90**
6 mēnešiem
Ls 37,60 **Ls 26,30**

25% atlaide

3 mēnešiem
Ls 19,20 **Ls 14,40**
1 mēnesim
Ls 6,40 **Ls 4,80**

Ikdienas komplekts

Diena no pirmdienas līdz piektdienai kopā ar televīzijas programmu TVDiena

25%+5%* atlaide

12 mēnešiem
Ls 69,90 **Ls 48,90**
6 mēnešiem
Ls 37,60 **Ls 26,30**

25% atlaide

3 mēnešiem
Ls 19,20 **Ls 14,40**
1 mēnesim
Ls 6,40 **Ls 4,80**

Izmanto paroli – DZIESMA

levadi abone.diena.lv līdz 30.09.2013. un lasi laikrakstu Diena

Abonentu serviss
67000624 • abonesana@dienasmediji.lv

* papildu 5% atlaide tiek piešķirta 6 un 12 mēnešu abonementam

DZIESMU UN DEJU SVĒTKI IESAKA

Saieta nams: lustīgi brīži svētku dalībniekiem, interesanta, daudzveidīga programma tūristiem, koncerti

Saieta nama programma

4. jūlijs
19.00–19.30 Dejo TDA
Dzintariņš
19.30–20.30 Dejo TDA
Zelta sietiņš un *Teiksmiņa*
20.30–21.00
 Sadziedāšanās
21.00–21.30 Tautas deju
 kopa *Purpuri* (Somija)
21.30–22.00 Grupas
Jandali un *Pastlapoolikud*
 (Igaunija)
22.00–22.20 Deju
 konkurss
22.20–23.00 *Dzelzs vilks*

un *Jauno Jāņu orķestris*
23.00–23.20 DJ Žanis
23.20–00.00 *Dzelzs vilks*
 un *Jauno Jāņu orķestris*
00.00–04.00 DJ Žanis

5. jūlijs

19.00–19.40 Dejo TDA
Teiksmiņa
19.40–20.20 Dejo TDA
Dzintariņš
20.20–21.00 Dejo TDA
Zelta sietiņš
21.30–22.30 Grupa
Astro'n'out
22.30–23.00

Sadziedāšanās un deju
 konkursi
23.00–23.45 Grupa
Pērkonis
23.45–00.30 DJ Karlo
00.30–01.30 Grupa
Pērkonis
01.30–04.00 DJ Karlo

Saieta nama saimnieki
 Valters Krauze un Jana
 Kalniņa

Ieeja – Ls 3
 Dalībniekiem, uzrādot ID
 karti, – bez maksas

LATVIEŠU TAUSTĀTĒRPU SKATE

Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā

30. jūnijā plkst. 16.00
 Latviešu materiālās un garīgās kultūras fenomēns – **tradicionālais tautastērps** – ir ļoti plašas un dziļas informācijas nesējs ar lielu emocionālu slodzi un simbolisku nozīmi. Latviešiem tautastērps – tas ir tautas kultūras kods un nacionālās identitātes simbols. Tā pamatā ir tautas kopīgā vēsture un dzīves pieredze, gadsimtu garumā izstrādātais apģērba stils, kas izpaužas formā un proporcijās, valkāšanas manierē, noteiktu materiālu lietojumā, krāsu salikumā un rotājuma raksturā. Lai celtu tautas nacionālo pašapziņu, papildinātu mūsu zināšanas ar jaunu materiālu par veiksmīgāk atdarinātiem un komplektētiem tautastērpiem, kā arī uzlabotu Dziesmu un Deju svētku dalībnieku gērbšanās kultūru, jau ceturto reizi tiek rīkota latviešu tautas tērpu skate. Šajos svētkos pieteikuma anketas iesnieguši 22 korus, 35 deju kolektīvu, četru folkloras kopu, etnogrāfisko un koklētāju ansambļu pārstāvji. Astoni uzņēmēju,

tautas lietišķās mākslas studiju, amatnieku biedrību un draugu kopu pārstāvji skatei pieteica vairāk nekā 30 tautastērpu. Latviešu tautas tērpu skatē/uzvedumā piedalīsies skates laureāti, kas speciāli veidotā iestudējumā demonstrēs savus tērpus un izspēlēs vienu posmu cilvēka dzīvē saules gada ritējumā. Neliels ieskatš uzveduma norisē.
VASARAS SAULGRIEŽI
 Uzvedumā tiek rādītas tradīcijas, ko esam mantojuši no paaudzes paaudzē. Jauna meita Saulgriežos zilē nākotnē. Ļaudis arheoloģiskajos tērpos aizdedzina ugunsroku, dzied, dejo un ziedo ugunij.
MĀJAS DARBI
 Meitas un sievas darba tērpos veic ikdienas darbus. Puiši slepus vēro meitas. Mātes cenšas meitas paslēpt, tomēr puiši tiek pie iecerētajam un viņas bildina.
KĀZU NORISE
 Kamēr jaunā meita pošas kāzām, tiek rādīti Latvijas novadu jaunavu goda tērpi. Sanāk kāzu viesi no dažādiem Latvijas novadiem. Seko kāzu norise,

kas noslēdzas ar mičošanu.
LAIKA RITĒJUMS. ZIEMA
 Ļaudis, gērbti ziemas tērpos, velk blūķi un iet ķekatās.
BĒRNIŅA NĀKŠANA PASAULĒ
 Pieredzējušās sievietes sagatavo jauno sievu bērniņa laišanai pasaulē. Dzemdības. Jaundzimušo aplūkot un jaunus vecākus sveikt nāk mājiņieki svētdienas tērpos.
PĀDES DĪDĪŠANA
 Pādi dīda Rucavas Tradicionālā kultūras centra vadītāja Sandra Aigare. Raudzībās sabrauc viesi, sveic vecākus un apdāvina bērnu.
LAIKA RITĒJUMS. PAVASARIS
 Pēc garās ziemas mostas daba. Pagalmā valda liela rosība. Ļaudis svin Lieldienas: tiek modināti putni, kārtas sūpoles, krāsotas un ripinātas olas.
ATKAL SAULGRIEŽI
 Ļaudis svin šo maģisko nakti, kad viss dabas un cilvēka mūža ritējums sākas no gala. Uz skatuves sanāk visi tautas tērpu skates/uzveduma dalībnieki – līgotāji, un dziedot sagaida saules lēktu
Bijetes
Bijēšu paradīzes kasēs un www.bilesuparadize.lv

VOKĀLI SIMFONISKĀS MŪZIKAS KONCERTS

Teksts **Orests Silabriedis**

Vokālsimfoniskās mūzikas koncerti ir tradicionāla Dziesmu svētku sastāvdaļa. Līdzās sakrālās mūzikas godināšanai, folkloras ansambļu daudzkrāsainajām balsīm, līdzās korus kariem un Mežaparka estrādes kopkora majestātiskajām ērgelēm vokālinstrumentālā koncerta apvienotais koris ir nepieciešama Dziesmu svētku krāsa, bez kuras lielais svētku audums būtu par vienu košu auduma toni nabagāks. Šo svētku vokālinstrumentālā koncerta programmā – Latvijas komponistu opusi no pirmsākumiem līdz mūsdienām un populāri divu citzemju jubilāru – Džuzepe Verdi un Riharda Vāgnera – operhiti. Programmas kodolā liktas klasiskas vērtības, ko radījuši romantisma garā domājošie Latvijas vecmeistari, taču līdzās šiem hrestomātiskajiem skaņdarbiem būs mūzika, kas komponēta pēc Otrā pasaules kara un reprezentē Latvijas mūzikas attīstības gaitas, rādot tās iespējami daudzšķautņaini.

Koncerta režisors Dāvis Šimanis saka: «Līdzīgi kā projekta *Zudusi Latvija* fotogrāfijās iemūžināta tāda Latvijas zeme,

kuru mēs vairs nevaram ieraudzīt, arī vokālsimfoniskais koncerts pievērsīsies mēģinājumam savienot pagātni ar tagadni. Gaismas un tumsas attiecības, kas savu nospiedumu rod fotogrāfijās, atbilst tādiem pašiem gaismas un tumsas nospiedumiem mūzikā. Šajā koncertā apvienojas Latvijas mūzikas vēstures visgaišākie muzikālie tēli, tādēļ koncerts kalpo par sava veida atgādinājumu un vienlaikus atklājumu tagadnei par to Latviju, kas bijusi pirms mums. Un, klausoties Jāzepu Vītolu un Alfrēdu Kalniņu, mēs varam ieraudzīt, no kura attāluma smeļas Pēteris Vasks un Arturs Maskats. Koncerts iecerēts kā sava veida Atlantīdas atrašana caur mūziku. Ir kāda nogrimusi, aizmirsta vieta, kur cilvēki ir inerti un zaudē uzticēšanos lietām, bet tad caur mūziku tā lēnām iegūst jaunu veidolu un atdzimst. Programma ar apdomu ir izveidota no plaša autoru loka, jo būvē priekšstatu par muzikālās gaismas Latviju.»

Lai mūzikas un vārda mākslas saprašanās būtu iespējami pilnīga, klausītāji īpašā titru joslā varēs lasīt skaņdarbu tekstus. ■

Arēnā Rīga

3. jūlijā plkst. 19.00

TAUTAS MŪZIKAS KONCERTS «RAKSTI»

Teksts **Nora Ikstena**

Latviešu rakstu zīmes gadu simtiem bijušas informācijas nesējas, kas, ieaustas jostās un tautastērpos, skanēdamas valodā un mūzikā, savijušas kopā tautas tradīcijas un vēsturi. Mūsdienās daudzu seno rakstu nozīme vairs nav saprotama. To vietā nākušas jaunas «zīmes» – svītrkods, QR kods un citi jauno laiku informācijas nesēji. Šodienas latvietim jā-mācās saprast, lasīt un izdzīvot gan senās,

gan jaunlaiku zīmes, jo tikai tā iespējams palikt nerimstošajā laika ritējumā, kurā saplūst kopā senatne un šodiena. Par to arī stāsta koncerts *Raksti*, kurā zīmju lasīšanas rituāls tiks izdziedāts un izspēlēts vienas mūža dienas ritējumā, simbolizējot nepārtraukto un ciklisko laika plūdumu. Rīts, pusdiens, vakars – te ir vieta gan meditātai apcerei un pārdomām, gan priekam un dzīves svinēšanai. ■

Starptautiskajā izstāžu centrā Ķīpsalā
 2. jūlijā plkst. 20.00

GADS LĪDZ KORU OLIMPIĀDEI

Jau 2013. gada 5. jūlijā plkst. 12.00 *Rīgas 2014* informatīvajā telpā Esplanādē notiks pasākums *Sing Rīga 2014 jeb Gads līdz Pasaules kuru olimpiādei*. Sākot laika atskaitīšanu līdz grandiozajam kuru dziedāšanas pasākumam, kas notiks Rīgā 2014. gadā no 9. līdz 19. jūlijam, Esplanādē tiks aicināti piedalīties dažādu valstu kolektīvi, Pasaules kuru olimpiādes žūrijas locekļi, kā arī muzicēs savdabīgs ceļojošais koris.

Pasaules kuru olimpiādē 2014. gadā, kad Rīgas labākajās koncertzālēs un parkos risināsies konkursi 29 kategorijās, meistarklases un semināri, sadziedāšanās *Arēnā Rīga*, lielkoncerts Mežaparka Lielajā estrādē, sadraudzības koncerti, dalībnieku gājiens un daudzi citi aizraujoši pasākumi. ■

VAIRĀK INFORMĀCIJAS

Par Pasaules kuru olimpiādi Rīgā www.singrīga.lv

SEKO

Twitter: @singrīga
 Facebook: singrīga
 Draugiem.lv: singrīga
 Youtube: singrīga

GAISMA NO JAPĀNAS

Japānas koris Gaisma ir viens no ārvalstu kolektīviem, kas dziedās kopkorī un ir apguvis visu noslēgumkoncerta repertuāru **Teksts Inese Lūsiņa**

Gaisma. Šo jēgpilno latviešu valodas vārdu sava kora nosaukumam izvēlējies Japānas un Latvijas asociācijas jauktais koris no Tokijas, kurš sava diriģenta Takujas Jamavaki vadībā un ar latviešu valodas skolotāja Daiki Horiguči palīdzību pilnībā apguvis visu XXV Vispārējo latviešu dziesmu svētku repertuāru un ieklausies noslēgumkoncerta kopkorī. Izaicinājumu iekļauties Dziesmu svētku kopkorī pieņēmis arī Batumi pilsētas sieviešu kamerkoris no Gruzijas, Vašingtonas Universitātes koris un Vīnes vīru koris *Wiener Mannerverein*.

SKAIDRĀ LATVIEŠU VALODĀ

Koris *Gaisma* nodibināts 2009. gada janvārī, un tā mēģinājumi notiek budisma templī pašā Tokijas centrā – debesskrāpī. Korī patlaban ir 40 dziedātāju, arī divi studenti. Visjaunākajam *Gaismas* dalībniekam ir 21 gads, visvecākajam – 80 gadu. Kori dibinājis nekomerciāla organizācija Japānas un Latvijas Mūzikas asociācija, un tā darbības uzmanības fokusā ir latviešu dziesmu apguve un popularizēšana Japānā. Korim šis būs pirmais brauciens uz Latviju.

«Sākotnēji gribējām nosaukt kori latviešu valodā, lai jau pēc nosaukuma varētu saprast, ka šis koris dzied latviešu valodā.

Apspriedām dažādus variantus, arī *Saule* un *Ausma*, godājot izcilu latviešu kordiriģenti Ausmu Derkēvicu, bet galu galā izvēlējāmies *Gaismu*,» e-pastā no Tokijas skaidrā latviešu valodā atbild Daiki Horiguči. «Mūsu interesi par latviešu dziesmām modināja atziņa, ka Latvija ir bagāta ar savu (kor)dziedāšanas kultūru. Dabiski, līdzī nāk arī interese par visu pārējo: cilvēkiem, valodu, kultūru, vēsturi. Faktiski, popularizējot latviešu mūziku, mēs popularizējam pašu Latviju. Asociācija sadarībā ar Latvijas vēstniecību Japānā jau kopš 2007. gada organizē latviešu valodas kursus un kopš 2011. gada – latviešu valodas runas konkursu vēstniecībā,» laipni paskaidro Daiki Horiguči. Ir ļoti savilpojoši saņemt viņa e-pastus ar adresē iestrādāto vārdu «sirdspuksti». Latviešu valodu viņš vispirms mācījies pašmācības ceļā Japānā, internetā lasot *Dienu* un citas Latvijas avīzes un klausoties Latvijas Radio. Pusgadu viņš stažējies Latvijas Universitātē, šā gada martā Tokijā aizstāvējis doktora disertāciju (par latviešu valodas piedēkļiem). «Aprīlī sarakstīju pirmo latviešu valodas mācībgrāmatu japāņiem,» viņš palepojas.

SAREŽĢĪTĀ IZRUNA

Svētku repertuāru koris sācis apgūt no 2012. gada sākuma, tiklīdz bija iespējams iegādāties dziesmu krājumu, un gatavojas tiešām no visas sirds. «Katru reizi, kad ko-

■ Dziesmu svētkiem japāņu koris Gaisma ir gatavojies neatlaidīgi un rūpīgi – šūdinājis jaunus tērpus, iedvesmojoties no latviešu tautastēpiem. Tomēr pēc nolikuma Dziesmu svētkos koris valkās japāņu tautastērpus

ris ķeras klāt jaunai dziesmai, es iepriekš to pārtulkoju. Vārdu pa vārdam, lai koris ne tikai saprastu visu dziesmas saturu, bet arī izdziedātu katra vārda jēgu. Nerunājot par atsevišķu dziesmu sarežģītību un interpretāciju, vienmēr grūtības sagādā izruna. Vislielākās grūtības sagādājot divskaņu izdziedāšana. Vienmēr ļoti jāpiestrādā pie platā e,» atzīst Daiki Horiguči, kurš arī pats ar savu basa balsi ir *Gaismas* dziedātāju rindās. Ieguldītās pūles nodevēšot ne tikai Dziesmu svētkos Rīgā, bet arī kora koncertos dzimtajā Japānā.

Katru gadu koris organizē latviešu mūzikas svētkus, arī tie saucas *Gaisma*. Tajos koris pieaicina japāņu solistus un instrumentālistus, kuri izpilda latviešu skaņdarbus. Lai noslīpētu repertuāru un izvērtētu kora sagatavotību, šā gada maijā no Latvijas uzaicinājuši diriģenti Airu Birziņu.

Gaismas mākslinieciskais vadītājs, diriģents Takuja Jamavaki strādā universitātē par elektrotehnikas laborantu, specializējies pusvadītājos. Blakus laboranta pamatdarbam viņš diriģē sešus (!) amatierkoros Tokijā: vienu vīru, divus sieviešu un trīs jauktos korus. Viņš pats jau kopš agras bērnības dziedājis korī, bet diriģēšanu mācījies privāti.

Pirmajā Latvijas apmeklējumā 1998. gadā koncertbraucienā pa Eiropu viņš redzēja Dziesmu svētkus un pat tajos piedalījās. Takuja Jamavaki bija dziļi aizkustināts par

dziedošajiem latviešiem un viņu kordziedāšanas kultūras fenomenu. Viņu mūsu mūzika piesaista «vienkārši ar skaistumu», un viņš ar to grib iepazīstināt klausītājus Japānā.

JAPĀŅU TAUSTĒRPĀ

Visvairāk patīk *Saule*, *Pērkons*, *Daugava* un *Gaismas pils*, «jo abas ir dramatiskas un tajās ir stāsts. Latviešu dziesmas piesaista ar saturu, noskaņu, melodiju,» japāņiem raksturīgajā atbildīgajā nopietnībā vispirms apspriedušies par atbildi, vēsti kora *Gaisma* dziedātāji. Viņi ir gatavojušies ļoti neatlaidīgi un rūpīgi. Sievietēm pat uzšūdināti jauni tērpi. «Tie radīti, iedvesmojoties no latviešu tautastēpiem, jo nevarējām atļauties izgatavot absolūti identiskus latviešu tautastērpus,» viņi izpētījuši, ka tas būtu pārāk dārgi un laikietilpīgi.

Izeju var atrast vienmēr. Sieviešu svārki izgatavoti no aizkaru auduma, kuros saskatīts kaut kas latvisks. Dažas dziedātājas pasūtījušas jostu Latvijā. Vīru vestes ir karmīnsarkanas. «Pēc nolikuma Dziesmu svētkos valkāsim savus tautastērpus – japāņu. Praktisku apsvērumu dēļ speciāli svētkiem izvēlējāmies vieglu un ne tik dārgu tradicionālo svētku halātu *happi* ar kora uzrakstu. Ļoti ceram svētkos būt labā formā un nodziedāt tā, lai nebūtu kauns latviešu dziedātāju un klausītāju priekšā,» piebilst Daiki Horiguči. ■

DZIESMU SVĒTKU DALĪBNIEKU GĀJIENS

2013. gada 7. jūlijs, svētdiena, no plkst. 10.00 līdz 16.00

GĀJIENA SECĪBA

1. Vidzeme
2. Kurzeme
3. Zemgale
4. Sēlija
5. Latgale
6. Ārvalstu latviešu kolektīvi
7. Rīga

«Kad pa dažiem pakāpieniem uzkāp augšā, atpakaļceļa nav, un no pirmās plaukstas kustības un ieelpas sākas neapstādināms process, un no manis ir atkarīgs, kā tas beigsies. Man svarīgi tajā brīdī sajūst palaušanos, intuīciju.» pieredzi, diriģējot svētku kopkori, raksturo Aira Birziņa

STIPRIE VĀRDI AIZIET DEBESĪS

Aira Birziņa gatavojas virsdiriģentes godam un ir arī viena no noslēgumkoncerta mākslinieciskajām vadītājām **Teksts Inese Lūsiņa Foto Aivars Liepiņš**

Tiešām ir brīži, kad trīs gan kājas, gan sirds, gan rokas, – savās jau divreiz piedzīvotajās Vispārējo dziesmu svētku (2003, 2008) virsdiriģentes izjūtās daļas diriģente Aira Birziņa. Viņa atkal gatavojas virsdiriģentes atbildīgajam godam un kopā ar kolēģi Ivaru Cinkusu ir arī svētku noslēgumkoncerta mākslinieciskā vadītāja.

Vai tagad, Dziesmu svētku priekšvakarā, stress ir jau ļoti jūtams?

Stress ir. Miegš īsti vairs nenāk ne vakaros, ne no rīta, un brīžiem uzņak nepadārāmo darbu sajūta. Bet es apjausu darba mērogus, un man jau ir vairāku Dziesmu svētku pieredze dažādos pienākumos. Varu aprēķināt savus spēkus un to, cik laika vēl atli-

cis. Tāpēc stress nav tik nekontrolējams. Esmu ievērojusi – kad stress ir pavisam liels, es kļūstu lēnāka. Varbūt tas pat ir labi, jo nespējēju izšaut kādu ātru rīcību. Paliek laiks padomāt.

Dziesmu svētku galvenā notikuma, noslēgumkoncerta *Ligo!*, mākslinieciskās vadītājas un virsdiriģentes pienākumi neizsmēļ tavu svētku rosību?

Abi mani sieviešu kori *Dzintars* un *Rasa* piedalīsies koru karos (fināla konkursā), kas notiks sestdien, 29. jūnijā, Rīgas Latviešu biedrības Zelta zālē. Vairāku nākamās dienas pasākumu vidū ir ekumeniskais dievkalpojums Rīgas Domā, kurā dekāns Elijs Godiņš mani uzaicinājis kā vienu no svētku dalībniekiem teikt lūgšanu. Tajā pašā vakarā (30.VI) svētku atklāšanas ceremonijā Dziesmu svētku parkā piedalīsies Rīgas Doma meiteņu koris, mēs jau laikus sagatavojām Mārtiņa Brauna *Atklāšanas mūziku*. Dažas dienas vēlāk Latvijas Universitātes aulā būs nozīmīgs un skaists koncerts Jāzepa Vitola 150 gadu jubilejai,

kurā dziedās arī kordinģentu koris. Viena no dziesmām – *Mākonlaivas* – skanēs manā vadībā. No 4. jūlija sāksies noslēgumkoncerta mēģinājumi Mežaparka Lielajā estrādē, noslēgumkoncertā 7. jūlijā man jādriģē trīs dziesmas. Tiešām ir brīži, kad trīs gan kājas, gan sirds, gan rokas. Kad pa dažiem pakāpieniem uzkāp augšā, atpakaļceļa nav, un no pirmās plaukstas kustības un ieelpas sākas neapstādināms process, un no manis ir atkarīgs, kā tas beigsies. Man svarīgi tajā brīdī sajūst palaušanos, intuīciju.

Baudi privilēģiju Lielajā estrādē diriģēt sev tuvākās dziesmas?

Kaut kādā mērā tā varbūt ir. Es pati ierosināju, lai šīs dziesmas būtu repertuārā. Emīla Dārziņa *Senatne* man ir ļoti mīļa, ar Ogres rajona koriem esam to dziedājuši jau citos lielos pasākumos, un man likās, ka to varētu kopā dziedāt arī visi Latvijas jauktie kori. Tā tikai vienu reizi bijusi Dziesmu svētku programmā, un ir priekšstats, ka tā

ir viena no visgrūtākajām dziesmām. Manuprāt, šī ir dziesma, kuru nodziedot un izdzīvojot arī dziedātājiem ir sajūta, ka ir daudz kas pateikts.

Ar sieviešu koru dziesmām – Kārļa Lāča *Es bij' meita* un Andra Sejana *Saule auda audekliņu* – man ir ļoti personiska saikne, jo tās izauklētas manos koros. Viena pagājušajā gadā skanēja *Dzintara*, otra – Rīgas Doma meiteņu kora jubilejas koncertā. Redzot dziedātāju patiku un publikas reakciju, ierosināju tās dziedāt kopkorī. Ar pašā koncerta noslēgumā visiem kopā dziedāma Erika Ešenvalda *Dvēseles dziesmu* vajadzētu nākt brīnuma piepildījuma sajūtai no dziedātāju sirdīm un acīm līdz klausītājiem. To diriģējot, man jau ir bijusi sajūta, ka šie stiprie vārdi aiziet debesīs: «Dzied mana dvēsele, dzied./Mirdz mana dziesma, lūdz mana dziesma, mīl mana dziesma Latvijā.»

Tā piepulcējama Dziesmu svētku nozīmīgākajām spēka dziesmām – simbolēm?

Ir svarīgi, lai to nodziedātu ar istu izpratni, tad tā varē-

MIRDZ MANA DZIESMA, LŪDZ MANA DZIESMA, MĪL MANA DZIESMA LATVIJĀ

tu kļūt par šādu simbolu. Man ļoti lielu gandarijumu koru kopmēģinājumos sagādāja tas, cik ļoti mainījās izpildījums pēc mana aicinājuma padomāt, ko šie trīs vārdi – mirdz, lūdz un mīl mana dziesma Latvijā – mums katram nozīmē. Ja vārdus lasa ar domu, tas uzliek personiskāku atbildību, ko tu esi izlasījis un kā pateicis. Bet gadās, ka dziesma ir jau daudzkārt dziedāta un tikai pēc tam vārdi atnāk kā atklāsmē. Toreiz, kad Mārtiņa Brauna dziesma *Saule, Pērkons, Daugava* pirmoreiz skanēja Skolēnu dziesmu svētkos (1989. gadā) un Vispārējos dziesmu svētkos (1990. gadā), varbūt tikai daļa Raiņa vārdus izlasīja pamatīgāk, un tikai pamazām atnāca tulkojums. Man kā diriģentei teksts ir ļoti svarīgs, jo es domāju, ka vokālajā mūzikā tas pasaka priekšā dziesmas interpretācijas ideju.

Vai, tavuprāt, arī Jāņa Petera vārdi Raimonda Paula dziesmā *Manai dzimtenei šodien ir nevajadzīgs biedinājums tautai?*

Es šo tekstu tā nelasu. Cenšos meklēt saturu plašāk, vispārinātāk, simboliskāk. Tas, ko domājam, materializējas, un arī klausītājs dzird to, ko es domāš lasu. Man liekas, ka tas ir arī viens no Dziesmu svētku brīnuma vai fenomena raksturlielumiem, ka dziedātāju domas varbūt spraucas pa matu galiem ārā. Tās pat nav pateiktas vārdos, bet rada Dziesmu svētku noskaņas unikalitāti, par ko varam brīnīties mēs paši un ko apbrīno citi. To var mēģināt izskaidrot, tomēr īsti racionāli tas nav iespējams.

Vai vēl atceries savus pašus pirmos Dziesmu svētkus un sajūtas?

Tie bija Madonas rajona Skolēnu dziesmu svētki 70. gadu beigās. Es biju dejojāja. Koncertu īpaši neatceros. Atceros sadzīvīsku noskaņu aiz estrādes, piedzīvojumus ar saldejumu un kurpju nospiestām kājām. Bija ļoti kolosāla diena, un man kā Lubānas lauku bērnam izbraukums uz rajona galvaspilsētu bija pietiekami svarīgs notikums.

Mani pirmie lielie Dziesmu svētki bija 1985. gadā. Es mācījos Jāzepa Mediņa Mūzikas vidusskolā un dziedāju skolas kori. Sacentāmiem arī koru karos. Šie Dziesmu svētki ir leģendāri gan ar padomju armijas rindām starp dalībniekiem estrādē, gan ar to, kā tauta izsauca Haraldu Medni diriģēt *Gaismas pili*, gan ar baltajiem cimdziem brāļu Kokaru rokās. Atceros dziedāšanu tramvajus un garu dziedāšanas nakti, pēc noslēgumkoncerta ejot pa Rīgas centru kopā ar daudzām nepazīstamiem dziedātājiem no dažādiem koriem. Devāmies uz Dziesmu svētku parku, kur pilnīgā tumsā mazā diķīša krastā pie Dziesmu svētku simtgades pieminekļa dziedājām tautasdziesmas. Gaišā, saulainā rītā cauri Vecrīgai soļojām uz māju pusi Imantas virzienā.

Kad koncertā izsauca Medni un Vitola *Gaismas pili*, ļaužu burzmā stāvēt uz asfalta, īsti nesapratu, ko koris kļiedz: Kas tagad notiek? Ko visi saka? Tad Mednis, kurš virsdiriģents nebija paredzēts, nāca diriģēt no skatītāju zonas. Tolaik visi pieredzējušie koristi dziedāja no galvas, bet mēs, jaunie profesionāļi, – no noīm. Dziesmas, kuru nebija repertuāra grāmatīnā, mums nebija īpaši zināmas. Blakus stāvošā kundze iedeva man dunku sānos, jo laikam jau nedziedāju *Gaismas pili*, kā nākas.

Varbūt visiem virsdiriģentiem tribīnē vajadzētu baltus svētku cimdus?

Prožektoru gaismā baltie cimdi lieliski izceļ diriģentu rokas, bet personiski ir sajūta, ka cimdi man varbūt traucētu sajūst skaņu. Man šķiet, ka skaņa ir taustāma un ka tā nāk caur tirām rokām. Nē, es negribētu vilkt cimdus.

Ko darīt, ja viens liktenīgs vārds dziesmai aizšķērso ceļu uz nākotni?

Domā Imanta Kalniņa dziesmu *Leņinam* ar Imanta Ziedoņa vārdiem? Visā dziesmā nav neviena vārda, kas šodien nederētu, izņemot pašas beigas: Leņins, Leņins, Leņins. Varbūt varētu lūgt komponistam pašam pārstrā-

dāt dziesmas beigas, jo dziesma ir ar ļoti dziļu un joprojām aktuālu saturu.

Nav mazliet divaini Dziesmu svētku noslēgumkoncertā vētreiz svinēt tikko jau piedzīvotos Līgosvētkus?

Tieši šādā jūnija laikā kā tagad es braucu mašīnā, un skanēja ļoti skaista līgodziesma. Te pēkšņi atskārtu, ka vārds «līgol» ir ļoti atbilstošs Dziesmu svētkiem: svinēt, priecāties. Šis vārds redzams jau uz pirmo Dziesmu svētku karoga (1873). Sāku interesēties, ko latviešu valodā izsaka Līga, līgot, līgošana. Kā šo vārdu var locīt, mainīt un skaidrot. Man likās, ka tas ļoti atbilst Dziesmu svētku jēgai: prieks, liksme, auglība, aplis ar gaismu un saistība ar sauli. Lībiešu valodā tas ir arī vēlējums «Lai top!». Piedalies, dari, dzied, dejo, nāc, sveni! Tas ir vēlējums katram un arī pašam sev. Kad biju iedzīlīnājusies, vēstīju kolēģiem, ka koncerta nosaukums varētu būt *Ligo*. Tad jau, ņemot to vērā, sākām grupēt koncerta programmu blokos. Tur labi iederas ne tikai tautasdziesmu apdares ar refrēnu «līgo, līgo!», bet arī nopietnas klasiku dziesmas, turklāt daudzām tieši vārds «līgo» ir dzejā, piemēram, E. Dārziņa *Senatne*, arī kā darbības vārds. Noslēgumkoncertam ir jāaptver visas nozares – kori, dejas, pūtēju orķestri, folkloras priekšnesumi –, un viss organiski iekļaujas «Ligo» domā.

Nozares padomē daudz runājām par to, ka Dziesmu svētku stūrakmens ir koru *a cappella* daudz balsība un ka mēs to vēlamies atkal teikt gan latviešu klausītājiem, gan viesiem no ārzemēm. Mums ir jābūt lepniem, cik daudz mums ir koru, katram ir jābūt sevi cienījami apliecināt. Tāpēc jauktajiem koriem ir divi uzdevumi, bet koncerta vidū uz skatuves būs viru un sieviešu kori. Ļoti priecājos, ka bija iespēja radīt klātbūtni Latvijas senioru koriem. Viņi bijuši uzticīgi Dziesmu svētku tradīcijai visu savu dzīvi.

Pēc ilgiem gadiem Mežaparka estrādē atgrieziesies pūtēju orķestri – pilnā sastāvā, ap 1200 mūziķu no visas Latvijas. Es vēlos, lai cilvēki koncertā nesaīgā skatītāju rindās ar ēdiena šķīvi vai alus glāzi. Dziesmu svētki nav pilnētas ielu svētki, tas ir koncerts ar noteikumiem, kas ir jāciena. Nāciet laikus un izdzīvojiet svinēšanu arī pirms koncerta, ne tikai sagaidot, ka jūs kāds izklaidēs, iesaistīs vai pavilks ar kādu dziesmu vai līdzī dziedāšanu. Svētku sajūta pašam sevī ir jāaudzē un jārada.

Pirms desmit gadiem ne sapņos nerādījās, ka dziesmu vārdus mums teiks priekšā mobilās aplikācijas un varēsīm virtuāli uzgavilēt gājiena dalībniekiem.

Ir simpātiski, ka cilvēki grib dziedāt, un, ja tas – grāmata, ekrāns, mobilais telefons – viņiem palīdz izdziedāties un piedzīvot svētkus, lai tā būtu. Man gan vizuāli ne pārāk patīk, ka cilvēki nodurtu galvu skatās aparātīnā un paši savā nodabā lasa un dzied. Man liekas, ka dziedot galvu vajag pacelt. Kad dzied, degunam jābūt augšā.

2001. gadā svētkos *Rīgai – 800* es pati biju pie idejas dzimšanas par vairāk nekā 14 stundu ilgu dziedāšanu pie Brīvības pieminekļa ar grāmatām un ekrāna tekstiem. Pēc tam diezgan strauji tas aizrhoja pilsētu svētkos un Dziesmu svētku naktis. Tomēr ar maniem iekšējiem ideāliem tas nesakrīt. Domāju, ka cilvēkiem dziesmas būtu jāzina un jādzied no sevis, ne tikai ar priekšā teiktiem vārdiem. Bet ir jājautā, cik no populārājam, vecajām tautasdziesmu apdařēm, piemēram, J. Cimzes *Rīga dimd*, E. Melngaiļa *Tumsā nakte, zaļa zāle* vai V. Kaminska *Bēdu, manu lielu bēdu*, koristi šodien var tā uzreiz nodziedāt četrbalsīgā salikumā? Vai tomēr viss nebeigsies ar vienbalsīgi dziedātu melodiju? Dziesmu uzkrājumam jārodas pakāpeniski, tas lādē jāsaliek no mazām dienām. Ja bērni bērnu darzā vai skolas mazākajās klasēs iemācītos tautasdziesmas melodiju un vārdus un vēlāk arī apdari un katrs savu balsi, tas būtu skaistākais ceļš, ko, manuprāt, vajadzētu iet.

Tev ir pašai savs tautastērps?

Jā, tas ir Austrumvidzemes tautastērps. Ne pilnīgi Lubānas tērps, taču ļoti skaistā un greznā villaine ir Vēstures muzejā redzamās Lubānas villaines kopija. Tautastērpu darināju jau 2008. gada svētkiem, bet tas vēl nav pilnībā pabeigts, es to papildīnu – jaciņa top tikai tagad. Tiešām esmu lepna, ka uzņēmos un kopā ar etnogrāfijas speciālistiem izpētīju, kādam tam jābūt. Nesen, to apvilkuši, diriģēju Dziesmu svētku ieskaņas koncertā un sajutos tik labi! Lepriekš vēl nebija tāda sajūta bijusi, tagad tas man ir pienācis tuvāk. ■

AS DIENA LATVIJAS NATIONĀLAIS KULTURAS CENTRS

Izdevums *XXV Vispārējo latviešu dziesmu un XV Deju svētku celvedis* svētku dalībniekiem un apmeklētājiem
Metiens – 60 000
Iespiests: Poligrāfijas grupa *Mūkusalā*

CŪKMENS INFORMĒ

Mežā atstātie atkritumi:

ŠODIEN tikai $0,00005 \text{ m}^3$

PĒC
27
STUNDĀM

$6,48 \text{ m}^3$

 LATVIJAS VALSTS MEŽI BRĪDINA!

NEMĒSLO MEŽĀ!

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Konfekšu papīrs, ko tu šobrīd nosvied zemē, ir tikai $0,00005 \text{ m}^3$. Bet pēc 27 stundām mežā nomestie atkritumi jau veido $6,48 \text{ m}^3$.

0,50